

Afdeling Dialyse

Wat kunt u verwachten?

Interne Geneeskunde / Nefrologie

Inleiding

Op de afdeling Dialyse kunt u terecht voor een hemodialyse (kunstnierbehandeling) of een peritoneaaldialyse (buikspoeling). In deze folder vindt u in het kort informatie over de verschillende dialysebehandelingen. Een informatiefolder kan echter nooit al uw vragen beantwoorden en ook geen persoonlijk gesprek vervangen. Bij onduidelijkheden kunt u altijd terecht bij de nierfalenpoli (voorheen pre-dialyse) of bij de verpleegkundige als u acuut start met de dialyse.

Dialyse

De afdeling Dialyse van Medisch Spectrum Twente (MST) is gevestigd in Enschede en beschikt over 42 dialysestations voor hemodialyse.

Thuisdialyse biedt de mogelijkheid tot CAPD (Continue Ambulante Peritoneaal Dialyse), APD (Automatische Peritoneaal Dialyse) en thuishemodialyse.

Verwachtingen dialyse:

Voor een correcte behandeling op de dialyseafdeling, waken we samen voor de verwachtingen naar elkaar toe, als patient en verpleegkundige/arts. Deze staan hieronder beschreven:

Verwachtingen van patiënten naar de artsen en verpleegkundigen die werkzaam zijn op de dialyse:

- U informeert de zorgverlener duidelijk en volledig mogelijk over de huidige situatie.
- U houdt zich aan de dialyседagen, en tijden, die met u zijn afgesproken.
- U slaat geen dialyse over zonder toestemming van de nefroloog.
- De bejegening van patiënten, medewerkers en bezoekers zijn integer en met respect.
- Dialysevoorschriften worden alleen besproken, en eventueel aangepast, tijdens de artsensite.
- Indien u een gesprek wenst met uw nefroloog, dient u van te voren een afspraak te maken. Dit kan niet ad-hoc
- Indien u niet voldoet aan bovenstaande punten, wordt u niet aangesloten of u wordt eerder afgesloten. De gevolgen hieruit voortvloeiend, zijn voor u eigen rekening
- U houdt zich aan de privacy regels van het ziekenhuis, er mag niet gefilmd of gefotografeerd worden zonder toestemming.

Verwachtingen personeel naar u als patient:

- De Verpleegkundigen zijn bevoegd en bekwaam.
- De verpleegkundige informeert u goed over u ziekte en behandeling.
- De verpleegkundige staat open voor u vragen en eventuele klachten.
- De verpleegkundigen houden zich aan de privacy regels van het ziekenhuis, er mag niet gefilmd of gefotografeerd worden zonder toestemming.

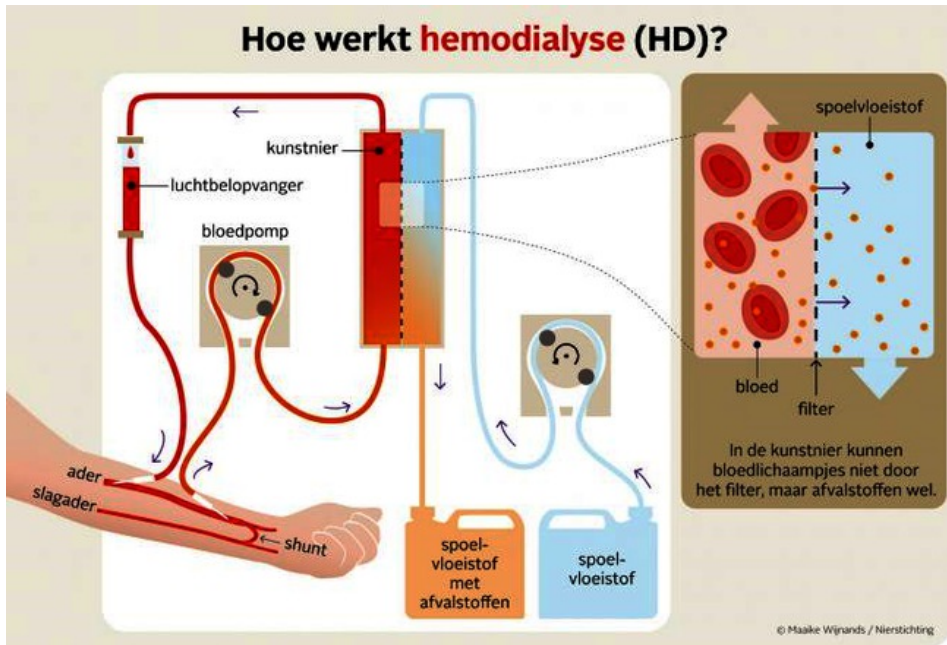
Behandelingsmogelijkheden

Op de afdeling Dialyse zijn verschillende behandelingen mogelijk, de hemodialyse en de peritoneaaldialyse.

Hemodialyse

Bij hemodialyse wordt uw bloed met behulp van een dialysemachine en een kunstnier gezuiverd. Er zijn in ons centrum twee vormen van hemodialyse mogelijk:

- hemodialyse in het centrum (dag en nacht);
- hemodialyse thuis (dag en nacht).

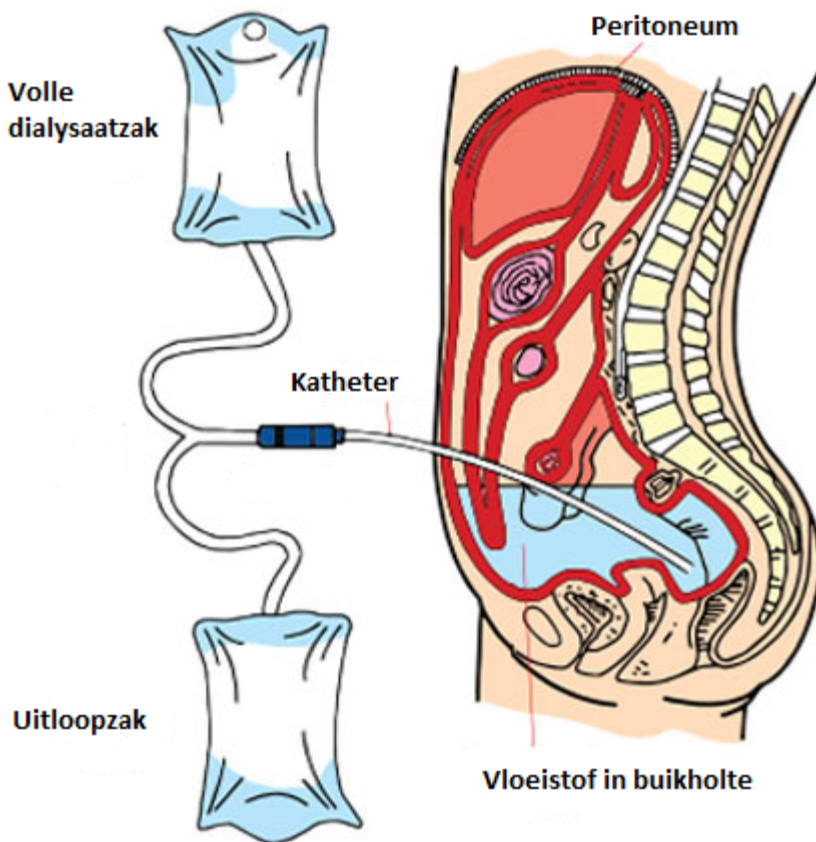
Peritoneaaldialyse

Bij peritoneale dialyse wordt het buikvlies gebruikt als dialysefilter (peritoneum = buikvlies). Bij peritoneale dialyse wordt met een katheter spoelvoestof in de buikholtte gebracht. De spoelvoestof neemt afvalstoffen en overtollig vocht op.

Na enkele uren is de voestof verzadigd en moet ververs worden, dit heet wisselen. Peritoneaal dialyse vindt dagelijks thuis plaats.

Er zijn in ons centrum twee behandelingsvormen mogelijk:

- CAPD: meerdere handmatige wisselingen overdag;
- APD: meerdere wisselingen in de nacht uitgevoerd door de machine.

Zorgverleners

Op onze afdeling kunt u met meerdere zorgverleners te maken krijgen; hieronder stellen we ze aan u voor.

Nefroloog en Verpleegkundig specialist:

U wordt toegewezen aan één van de nefrologen, dit is afhankelijk van welke dag u dialyseert. De nefroloog is een medisch specialist op het gebied van nierziekten. Eén keer in de week wordt er bij alle patiënten visite gelopen door de behandelend nefroloog en/of de verpleegkundig specialist. Tijdens de visite wordt uw dialysebehandeling beoordeeld en zo nodig bijgesteld. Verder kunt u uw recepten aanvragen en andere vragen aan uw arts stellen. Daarnaast is er uiteraard tijdens elke dialyse een nefroloog beschikbaar voor acute problemen.

Soms zijn er redenen waarom een andere nefroloog uw behandeling (al dan niet tijdelijk) overneemt:

- als u wordt opgenomen op de verpleegunit Nefrologie;
- bij wisseling van behandelingsvorm, bijvoorbeeld als u vanuit de predialyse start met de hemodialyse;
- als u verandert van dialyседag.

Dialyseverpleegkundigen

Op onze afdeling werken gespecialiseerde dialyseverpleegkundigen en verpleegkundigen die in opleiding zijn tot dialyseverpleegkundige. De dialyseverpleegkundigen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van uw behandeling. Zo af en toe krijgt u te maken met stagiaires van diverse opleidingen.

U ziet veel verschillende dialyseverpleegkundigen. Om de continuïteit van uw zorg te waarborgen krijgt u een eerst verantwoordelijke verpleegkundige (evv-er) toegewezen. Deze verpleegkundige is uw aanspreekpunt voor allerlei zaken. Zij / hij is op de hoogte van uw situatie en heeft bij voorkeur wekelijks contact met u tijdens de dialyse.

Roomservicemedewerkers

De roomservicemedewerkers zijn verantwoordelijk voor het verstrekken van eten en drinken tijdens uw behandeling. Ze zijn op de hoogte van de mogelijke dieetvoorschriften en kunnen u daarin adviseren.

Diëtiste

De diëtiste geeft u advies en informatie over uw dieet. Samen met u stelt zij het dieet samen, waarbij ze rekening houdt met uw persoonlijke wensen.

Maatschappelijk werker

Bij de maatschappelijk werker kunt u terecht als u problemen ondervindt rond bijvoorbeeld inkomen, huisvesting, werk, financiële zaken, vergoedingen en vakantie. Tevens kunt u met hen in gesprek over uw veranderde leefomstandigheden of zorg / acceptatie met betrekking tot uw ziekte. De maatschappelijk werker zal tijdens de pre-dialysefase een informatief gesprek met u voeren, waarin u zelf bepaalt of u behoefte heeft aan een vervolgesprek.

Secretaresse

De secretaresses van onze afdeling verzorgen de administratie, zij plannen spreekuren, zorgen voor aanvragen en verwerken van bloedonderzoek en andere onderzoeken. Tevens houden ze dialysegegevens bij en verwerken of corresponderen dit met andere instellingen.

Dialysetechnicus

De dialysetechnicus onderhoudt de dialysemachines en lost stringen op.

Actieve dialyse

Bij de Dialyse stimuleren we de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van iedere patiënt. Dit betekent dat u alles wat u zelf kunt doen, ook zoveel mogelijk zelf doet. Denk hierbij aan wegen, het klaarleggen van de dialysebenodigdheden, het afdrukken van de shunt en het nadien opruimen van uw spullen. Het is mogelijk om tijdens de behandeling zelf uw controles te registreren. Uiteraard houden wij rekening met uw individuele behoeften, mogelijkheden, beperkingen en situatie op dat moment.

Tevens kunnen we u de mogelijkheid bieden om te fietsen op uw dialysestoel.

In elke dialysegroep staat een aantal bedden en dialysestoelen, dus u zult soms afwisselend in de stoel of op bed gedialyseerd worden. De keus daarin is afhankelijk van meerdere factoren en wordt beslist in overleg met de dialyseverpleegkundige. Daarnaast kunt u: via de Ipad televisie kijken, radio luisteren, de krant lezen of een spelletje spelen.

Openingstijden

De Dialyse in Enschede is geopend van maandag t/m zaterdag van **07.00 uur tot 20.00 uur**. Tijdens deze uren kunt u contact met ons opnemen via telefoonnummer (053) 487 24 60.

Wilt u een verpleegkundige van de groep spreken en is het geen spoed, dan is het verstandig dat u belt tussen **09.30 en 11.30 uur** 's morgens en in de middag tussen **15.00 en 17.00 uur**. De verpleegkundige heeft dan tijd om uw vragen te beantwoorden.

Buiten deze uren en op zondag kunt u bij spoedgevallen contact opnemen met de dienstdoende arts, bereikbaar via de centrale receptie op telefoonnummer (053) 487 20 00. Het is belangrijk daarbij te vermelden dat u dialyse patiënt bent.

Belangrijk

Voor lichamelijke klachten die niet met de dialyse te maken hebben, wordt u verzocht contact op te nemen met uw huisarts of de huisartsenpost. Bij levensbedreigende situaties belt u 112.

Binnenkomsttijden

Op de afdeling Dialyse worden per dag 70 patiënten behandeld. Om te voorkomen dat iedereen tegelijkertijd komt en onnodig lang moet wachten, werken we op onze afdeling met zogenoemde binnenkomsttijden. Dit is het tijdstip waarop u wordt verwacht. U kunt plaatsnemen in de wachtruimte (atrium D en E), daar wordt u opgehaald door de verpleegkundige.

Eten en drinken

Per dialysebehandeling kunt u twee keer gebruik maken van een lichte broodmaaltijd. U kunt een beperkte keuze maken uit het aangeboden assortiment en hierbij wordt u ook drinken aangeboden. De momenten zijn afhankelijk van het tijdstip dat u dialyseert.

Medische controles

Wanneer u dialyseert, vinden er volgens een vast schema onderzoeken plaats. De frequentie van de onderzoeken kan afwijken, afhankelijk van de afspraken die behandelend nefroloog hierover maakt.

De volgende onderzoeken worden gedaan:

- bloedonderzoek en shuntflowmeting (bloedstroommeting);
- medicatiecontrole en 24 uren urine (afhankelijk van uw urineproductie);
- periodiek onderzoek bij uw behandelend nefroloog (jaarlijks);
- hartfilmpje (ECG (elektrocardiogram)) en longfoto (X-thorax).

Bezoektijden

Onze afdeling heeft geen vaste bezoektijden. Dat betekent dat u bijna altijd bezoek kunt ontvangen. Tijdens de handelingen die nodig zijn om u en uw medepatiënten aan en / of af te sluiten van de dialyseapparatuur, wordt uw bezoek gevraagd plaats te nemen in de wachtruimte. Dit geldt uiteraard ook als er calamiteiten en complicaties optreden van u of uw medepatiënt tijdens de behandeling en tijdens de artsensite.

Ontruimingsplan

Zoals op iedere afdeling binnen het ziekenhuis heeft ook de afdeling Dialyse een ontruimingsplan. Hierin staat beschreven hoe en op welke manier de afdeling in het geval van een calamiteit wordt ontruimd. Het ontruimingsplan is tot stand gekomen in samenwerking met de afdeling Bedrijfshulpverlening. Ook vindt er ieder jaar een ontruimingsoefening plaats, zodat de medewerkers getraind blijven in het ontruimen.

Medicijnen

Medicijnen vormen een belangrijk onderdeel van uw behandeling, omdat de dialysebehandeling alleen onvoldoende is om alle afvalstoffen volledig af te voeren. Krijgt u nieuwe medicijnen voorgeschreven via uw huisarts en / of andere medisch specialist, dan moet u dit altijd doorgeven aan uw verpleegkundige van de Dialyse.

Hieronder geven we een overzicht van enkele veelgebruikte medicijnen.

Omdat u misschien weinig mag drinken, is het verstandig om de medicijnen zo veel mogelijk in te nemen als u toch een kop koffie of thee neemt. Daarmee voorkomt u overmatig vochtgebruik. Het is belangrijk dat u de fosfaatbinders inneemt tijdens de maaltijd die het meeste eiwit bevat, bijvoorbeeld bij een kaasstick.

Fosfaatbindende medicijnen

Deze zorgen ervoor dat het teveel aan fosfaat in de voeding niet in het bloed komt. Zo wordt een snelle ontkalking van het bot tegengegaan. U moet deze medicijnen dan ook tijdens de maaltijd innemen. Renvela, calciumacetaat/magnesium carbonaat (Osvaren) en calciumcarbonaat zijn hiervoor de meest voorgeschreven medicijnen.

Calciumverhogende medicijnen

Deze zorgen ervoor dat het calciumgehalte in het bloed niet te veel daalt. Ook dit is belangrijk om ontkalking van het bot te voorkomen. Een voorbeeld is vitamine D-achtige stoffen, zoals Etalpa. Deze bevorderen de opname van calcium uit het voedsel;

Kaliumbindende medicijnen

Deze zorgen ervoor dat het kalium uit het voedsel niet te veel wordt opgenomen in het bloed. Resonium en Zerolit zijn het bekendst. Deze medicijnen moet u tijdens de maaltijd innemen, de werkzaamheid is dan het grootst;

Bloeddrukverlagende medicijnen

Vaak is een te grote hoeveelheid vocht in het lichaam de oorzaak van hoge bloeddruk bij dialysepatiënten. Bloeddrukverlagende medicijnen worden meestal voorgeschreven als de bloeddruk onvoldoende daalt door dialyse en dieet;

Erythropoëtine

Dit is een eiwit dat bloedarmoede kan behandelen. Omdat bij dialysepatiënten de nieren zelf niet voldoende erythropoëtine aanmaken, hebben zij vaak klachten van ernstige bloedarmoede. Daarom wordt tijdens de dialyse erythropoëtine toegediend in het dialysesysteem. Dit geneesmiddel werkt vaak beter als er ook ijzer wordt toegediend in de vorm van staaltabletten bij peritoneaal dialyse of via een toediening in het systeem bij hemodialyse;

Hepatitis B-vaccinatie

Dit is een vaccinatie tegen leverontsteking. Voor u van belang, omdat hepatitis B via bloedcontact overdraagbaar is.

Vakantie

Ondanks dat u dialyseert, zijn er mogelijkheden om op vakantie te gaan. Onze afdeling beschikt over een lijst van andere centra in Nederland en Europa waar u tijdens een vakantie kunt dialyseren. Met uw eindverantwoordelijke verpleegkundige kunt u daarover afspraken maken. Doe dit ruim voor uw geplande vakantie!
Voor bv. een weekend-weg kunnen we in overleg met de nefroloog en beschikbaarheid van dialyseplekken, bekijken of we uw schema (tijdelijk) kunnen aanpassen. Geef dit tijdig aan op de afdeling aan de dialyseverpleegkundige.

In het buitenland geweest?

Heeft u tijdens uw vakantie in het buitenland gedialyseerd in een ziekenhuis of prive kliniek dan bestaat er een kleine kans dat u een besmetting van de MRSA- of BMRO bacterie heeft opgelopen. Bij terugkomst vindt dialyse plaats in een aparte kamer (isolatiekamer). Er wordt dan getest op de MRSA en BMRO bacterie. Zijn de kweken binnen 24 uur bekend. U wordt een dag later gebeld over de uitslag. Zijn de kweken negatief dan mag weer in uw eigen groep dialyseren

Klachten en opmerkingen

Ondanks dat de medewerkers op onze afdeling er alles aan doen om het u naar de zin te maken, kan het zijn dat u niet tevreden bent. De snelste oplossing is doorgaans dat u dit rechtstreeks bespreekt met de verpleegkundige binnen uw dialysegroep. Komt u er met de verpleegkundige niet uit, dan kunt u vragen naar de verantwoordelijke leidinggevende. In veel gevallen kan op deze manier een oplossing voor uw probleem worden gevonden. Verbeteringen in de zorg kunt u ook altijd kenbaar maken via een formulier dat in de groep aanwezig is, deze kunt u deponeren in de bus die te vinden is op het secretariaat van de Dialyse. Wordt er geen oplossing gevonden en / of wilt u een opmerking kwijt, dan kunt u bij het Patiënten Service Centrum of op de website van Medisch Spectrum Twente een melding of klacht indienen.

Aanvullende informatie

Meer informatie over dialyseren vindt u onder andere bij:

■ Nierstichting Nederland

Postbus 2020, 1400 DA Bussum
Groot Hertoginnelaan 34, 1405 EE Bussum
telefoon (035) 697 80 00

Informatielijn nierziekten: 0800 388 00 00 (gratis)

E-mail: info@nierstichting.nl

■ **Nierpatiënten Vereniging Oost-Nederland (NON)**

De NON is een actieve vereniging, van en voor mensen met een chronische nierschade, hun naasten en nierdonoren. Mail: info@non-twente.nl/ 06-51506525.

■ **Stichting Renine**

Renine (Registratie Nierfunctievervanging Nederland) is de registratie van alle patiënten in Nederland met een nierfunctievervangende behandeling. Nefrovisie verzamelt de data voor Renine en koppelt deze terug naar de dialysecentra. In Renine wordt semi-continue data verzameld van patiënten die chronische nierfunctievervangende therapie ondergaan. Dit houdt in dat het systeem het hele jaar door de kwaliteit meet. Om deze data te verzamelen krijgt u schriftelijk de vraag of een aantal gegevens van u verwerkt mogen worden door Stichting Renine. Uiteraard uitsluitend voor vertrouwelijk en beroepsmatig gebruik.

Belangrijke contactgegevens

Heeft u vragen, aarzel dan niet om aan uw behandelend nefroloog of aan de verpleegkundigen uitleg te vragen. Zij zullen u graag te woord staan.

■ Dialyse, locatie Enschede

Medisch Spectrum Twente

Koningsplein 1

7512 KZ Enschede

route E01

algemeen telefoonnummer (053) 487 20 00

secretariaat Dialyse, tijdens kantooruren te bereiken op telefoon (053) 487 24 60

■ polikliniek Nefrologie, route E01, telefoon (053) 487 24 20

Bent u predialyse patiënt en heeft u vragen over uw medicatie of over uw afspraak bij de nefroloog, dan kunt u contact opnemen met de secretaresse van de polikliniek Nefrologie. Heeft u binnenkort een afspraak? Dan vindt u in uw afspraakbevestiging de tijd en plaats waar u verwacht wordt.

Tenslotte

U heeft recht op juiste en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of een bepaald onderzoek. Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u uw arts of de verpleegkundige dan om nadere uitleg.